

เอกสารวิชาการ

มาตรการป้องกันการใช้ ทรัพย์สินของทางราชการ เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

นายวีรยุทธ เจริญกุล ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใส มาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ตลอดจนการดำเนินงานตามประกาศของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ซึ่งเป็นนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา และกรอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และการป้องกันการรับสินบน ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว โดยการกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกันปัญหา ด้วยตระหนักว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และสร้างความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ตลอดจนเพื่อป้องกันปัญหาจากการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเกิดจากผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวม ในการดำรงตำแหน่งของหน้าที่รัฐ ข้าราชการ หรือที่เรียกว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” ในระบบการบริหารงานราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้จัดทำเอกสารวิชาการ จึงได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “มาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว” ขึ้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิชาการเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้ที่สนใจศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เพื่อให้การบริหารงานและเพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

นายวีรยุทธ เจริญกุล
ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญแผนภาพ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑. หลักการและเหตุผล/ความสำคัญของปัญหา	๑
๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๓. ขอบเขตของการศึกษา	๓
๔. นิยามศัพท์	๓
๕. ผลประโยชน์ที่ได้รับ	๓
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง	๔
๑. แนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	๕
๒. นโยบายและมาตรการในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา	๖
๓. กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	๙
บทที่ ๓ วิธีการศึกษา	๑๕
๑. วิธีการศึกษา	๑๕
๒. ขอบเขตการศึกษา	๑๕
๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน	๑๕
๔. ระยะเวลาดำเนินการ	๑๖
๕. ผลผลิต/ผลลัพธ์	๑๖
๖. ตัวชี้วัด	๑๗
บทที่ ๔ มาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	๑๘
บทที่ ๕ การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมกับส่วนบุคคล	๒๑
บทที่ ๖ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน	๒๔
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑	๒๑
ตารางที่ ๒	๒๒
ตารางที่ ๓	๒๒

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ ๑	พื้นที่ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม	๔
แผนภาพที่ ๒	ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ที่มา : สำนักงาน ก.พ.ร.	๕
แผนภาพที่ ๓	ขั้นตอนในการจัดทำ “เอกสารวิชาการ เรื่อง มาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	๑๖
แผนภาพที่ ๔	แผนภูมิความเสี่ยง	๒๓
แผนภาพที่ ๕	แสดงระบบฐานคิดเพื่อป้องกันและแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน	๒๕
แผนภาพที่ ๖	ระบบฐานคิดเพื่อนำไปสู่การยกร่างประกาศมาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	๒๘

บทที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล/ความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐ จัดให้มี ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับมาตรา ๒๕๗ และ มาตรา ๒๕๙ กำหนดให้ทำการปฏิรูปประเทศ เพื่อวางรากฐานการพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความ สามีค้ำค้ำปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุล ประชาชนในสังคมมีโอกาสทัดเทียมกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยจะต้องดำเนินการ ปฏิรูปอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปแต่ละด้าน คือ ๑) ด้าน การเมือง ๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ๓) ด้านกฎหมาย ๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม ๕) ด้าน เศรษฐกิจ ๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๗) ด้านสาธารณสุข ๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ๙) ด้านสังคม ๑๐) ด้านพลังงาน ๑๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการ ททุจริตและประพฤติมิชอบ

อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการปฏิรูปการเมืองที่หลายฝ่าย หลายองค์กรพยายามดำเนินการ อยู่ นั้น ยังสวนทางกับสถานการณ์ของประเทศไทยหลายประการ ทั้งข่าวสารการคอร์รัปชัน การทุจริต ในระดับปัจเจก องค์กรต่าง ๆ ซึ่งตัวเลขจากองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ที่ได้เผยแพร่ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในภาครัฐทั่วโลก (Corruption Perception Index - CPI) ประจำปี ๒๐๑๘ ซึ่งผลปรากฏว่า ประเทศไทยได้ ๓๖ คะแนน จาก คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน ถูกลดอันดับลง จากอันดับที่ ๙๖ เมื่อปี ๒๕๖๐ ซึ่งได้คะแนน ๓๗ คะแนน เป็นอันดับที่ ๙๙ ดังนั้น รัฐสภาในฐานะที่เป็นสถาบันที่มีหน้าที่สนับสนุนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ข้างต้น โดยผ่านกลไก และกระบวนการทางนิติบัญญัติ ภายในขอบเขตและวิธีการที่รัฐธรรมนูญและ ข้อบังคับการประชุมสภาได้บัญญัติไว้ โดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นหน่วย เลขาธิการของสภาผู้แทนราษฎร ต้องเร่งดำเนินการการปฏิรูปการเมืองที่มุ่งเน้นการธำรงไว้ซึ่งการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่มีความมั่นคง มีความชอบธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติ บ้านเมืองและประชาชน

สำหรับการดำเนินงานด้านความโปร่งใสของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ทั้งนี้ เป็นไปตามกรอบนโยบายมาตรฐานความโปร่งใส ของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร ได้นำนโยบายมาตรฐานความโปร่งใสบรรจุในคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วน ราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละความสำเร็จของการ ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัด รัฐสภา มาเป็นกรอบในการดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานมีคุณธรรมและความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น โดยแต่ละปีสำนักงานฯจะมีการจัดทำแผนส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความ

โปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานควบคุมตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการ ดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และความโปร่งใสของส่วนราชการ เป็นแนวทางเดียวกัน และเกิดผลลัพธ์เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาคราชการ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งปฏิรูประบบบริหารราชการ โดยการปรับปรุงคุณภาพข้าราชการในการทำงานโดยเน้นผลงาน มีคุณภาพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน และกำหนดพันธกิจหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกระดับมาตรฐานในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดการปลูกจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต ปราบปรามการทุจริต และป้องกันการทุจริต ดังนั้น ส่วนราชการจึงมีหน้าที่ในการรณรงค์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ไม่ทนต่อการทุจริตของเจ้าหน้าที่ วางมาตรการในการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก รวมทั้งพัฒนากลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต

กอปกับนโยบายของนายชวน หลีกภัย ประธานรัฐสภา ที่มุ่งส่งเสริมการเมืองสุจริต การเร่งสร้างความความเข้าใจให้กับข้าราชการรัฐสภาสามัญ ในการปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมีธรรมาภิบาล และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง อีกทั้งการสร้างวัฒนธรรมให้รัฐสภาดำเนินนโยบาย กิจกรรมโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ และพัฒนาให้ “รัฐสภา” เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะข้าราชการรัฐสภาสามัญ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ดังนั้น ผู้จัดทำจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการรวบรวมและวิเคราะห์สาระสำคัญของหลักการ กฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะประเด็นการป้องกันการผลประโยชน์ทับซ้อน รวมทั้งการจัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนเป็นแหล่งอ้างอิงทางกฎหมายของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่เข้มข้น เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

๒. วัตถุประสงค์การศึกษา

๒.๑ เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์สาระสำคัญของกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการผลประโยชน์ทับซ้อนและการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ

๒.๒ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานในการป้องกันการผลประโยชน์ทับซ้อนและการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ รวมทั้งการจัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๓. ขอบเขตของการศึกษา

๓.๑ ขอบเขตด้านเวลา

ภายในระยะเวลาหนึ่งปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ ๒๕๖๓)

๓.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวคิด สาระสำคัญของกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ

๔. นิยามศัพท์

ผลประโยชน์ คือ สิ่งใด ๆ ที่มีผลต่อบุคคล/กลุ่ม ไม่ว่าในทางบวกหรือทางลบ “ผลประโยชน์ส่วนตน” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านการงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่ แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย เช่น เพื่อน ญาติ คู่แข่ง ศัตรู เมื่อเจ้าหน้าที่ประสงค์จะให้คนเหล่านี้ได้หรือเสียประโยชน์ เมื่อนั้นถือว่ามีการผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ให้ประโยชน์สุขแก่กลุ่มบุคคลทั้งหลายในสังคม ผลประโยชน์สาธารณะยังหมายถึงหลักประโยชน์ต่อมวลสมาชิกในสังคม

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้บริหารของหน่วยงานรัฐ) มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง จนส่งผลกระทบต่อความตั้งใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวทั้งเจตนาหรือไม่เจตนา หรือ บางเรื่อง เป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมา จนไม่เห็นว่าจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใด พฤติกรรมเหล่านี้ เป็นการกระทำความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง

เจ้าหน้าที่ของรัฐ และข้าราชการ หมายถึง ข้าราชการพลเรือนสามัญ รวมถึงพนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๕. ผลประโยชน์ที่ได้รับ

๕.๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีข้อมูลเอกสารวิชาการที่รวบรวมและวิเคราะห์สาระสำคัญของกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ จำนวน ๑ ฉบับ

๕.๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีข้อมูลประกอบการดำเนินงานในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ รวมทั้งการจัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

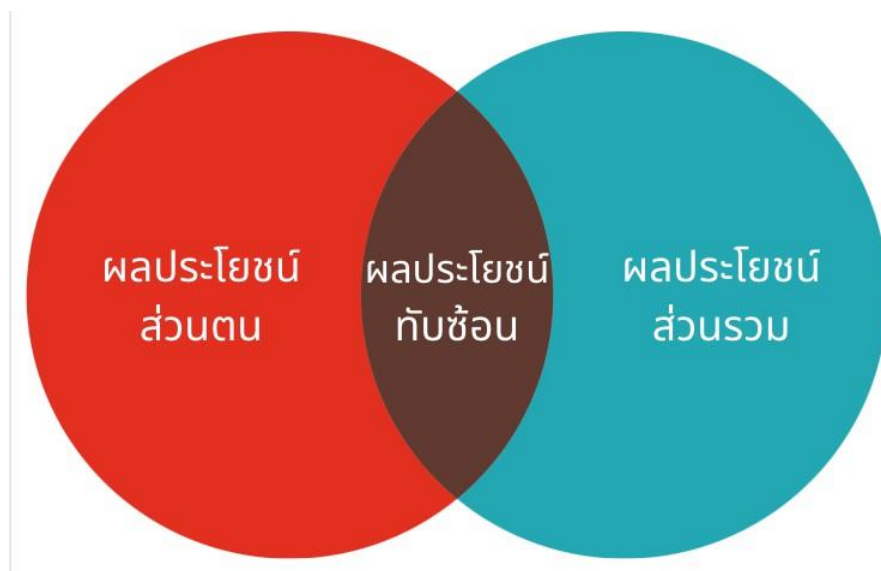
๕.๓ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีแหล่งอ้างอิงทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ

บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

สำนักงาน ก.พ. ได้ให้นิยามคำว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” คือ สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้บริหาร) มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง จนส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนา หรือไม่เจตนา หรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบต่อมา จนไม่เห็นว่าจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใด พฤติกรรมเหล่านี้ เป็นการกระทำผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับพวกพ้องเป็นหลัก ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ซึ่งจะนำไปสู่การทุจริตต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. โดยศาสตราจารย์ กำชัย จงจักรพันธ์ ให้นิยามของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ว่า หมายถึง สถานการณ์ สถานการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องใช้อุบายพิถี พิถีปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวม หน่วยงาน หรือเพื่อองค์กร แต่ตนเองมีผลประโยชน์ส่วนตนเกี่ยวข้องอยู่เรื่องนั้น ๆ

แผนภาพที่ ๑ พื้นที่ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการขัดกันของผลประโยชน์ (conflict of interest) คือ สถานการณ์ที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งอันเป็นที่ไว้วางใจ เช่น นักการเมือง ผู้บริหารของบริษัทเอกชน หรือ หน่วยงานรัฐเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ทางวิชาชีพ (professional interests) อันส่งผลให้เกิดปัญหาที่เขาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นกลาง/ไม่ลำเอียงผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้น อาจส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจที่มีต่อบุคคลผู้นั้นว่าเขาจะสามารถปฏิบัติงานตามตำแหน่งให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมจริยธรรมได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ ในประเทศไทยจะใช้คำที่มีความหมายที่มีนัยคล้ายคลึงกัน จำนวน ๓ คำ คือ ๑) ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ๒) ผลประโยชน์ทับซ้อน ๓) ผลประโยชน์ขัดกัน

แผนภาพที่ ๒ ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
ที่มา : สำนักงาน ก.พ.ร.

ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง สถานการณ์ที่ขัดกัน ไม่ลงรอยเป็นเหตุการณ์อันเกิดขึ้น เมื่อบุคคลไม่สามารถตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความคิด แนวทางปฏิบัติหรือผลประโยชน์

ผลประโยชน์ส่วนตน (Private Interest) ผลตอบแทนที่บุคคลได้รับโดยเห็นว่ามีคุณค่าที่จะสนองตอบความต้องการของตนเองหรือของกลุ่มที่ตนเองเกี่ยวข้อง ผลประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจให้คนเรามีพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการทั้งหลาย

ผลประโยชน์ส่วนตนมี ๒ ประเภท คือ

๑. ผลประโยชน์ส่วนตนที่เกี่ยวกับเงิน (pecuniary) ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการเพิ่มพูนประโยชน์หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว เช่น ที่ดิน หุ้น ตำแหน่งที่รับจากหน่วยงาน รวมถึงการได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น สัมปทาน ส่วนลดของขวัญ หรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่น ๆ

๒. ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (non-pecuniary) เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือครอบครัว หรือกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา สมาคม ลัทธิ แนวคิด มักอยู่ในรูปความลำเอียง อคติ เลือกรักที่รักมักที่ชัง และมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ความเชื่อ ความคิดเห็นส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

แนวคิดของวิชาการ ให้ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อนไว้ ๔ ประการ ดังนี้

๑. ความหมายอย่างกว้างหมายถึงการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างต่อหน่วยงานหรือองค์กรหรือต่อส่วนรวมแต่ดำเนินการตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง ครอบครัว และเพื่อนฝูง

๒. ผลประโยชน์ทับซ้อนสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในหน่วยงาน ภาครัฐ องค์กรธุรกิจ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ โดยสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับนโยบายของชาติ หน่วยงานราชการ และองค์กรในระดับท้องถิ่น ดังนั้นผลประโยชน์ทับซ้อนจึงมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่ไม่กี่ร้อยบาทไปจนถึงนับหมื่นล้านบาท และในบางกรณีความเสียหายมิได้ปรากฏออกมาในรูปของที่เป็นวัตถุ แต่ยังรวมถึงผลประโยชน์มิใช่วัตถุอีกด้วย

๓. ผลประโยชน์ทับซ้อนมิได้จำกัดเฉพาะผลประโยชน์ของบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมีอคติในการตัดสินใจหรือดำเนินการอันมุ่งตอบสนองต่อผลประโยชน์ของหน่วยงานอีกหน่วยงานหนึ่งด้วย เช่น การที่บุคคลดำรงตำแหน่งซ้อนกันในสองหน่วยงาน อันก่อให้เกิดการทำบทบาทที่ขัดแย้งกัน และมีการใช้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหนึ่งไปปรับใช้ผลประโยชน์ของอีกหน่วยงานหนึ่ง

๔. “การฉ้อราษฎร์บังหลวง” และ “การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย” (Policy Corruption) ต่างก็เป็นรูปแบบหนึ่งของผลประโยชน์ทับซ้อน เนื่องจากทั้งสองรูปแบบต่างเป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่สำหรับมุ่งตอบสนอง ต่อผลประโยชน์ส่วนตัวและ/หรือพรรคพวก

ผลประโยชน์สาธารณะ คือ ประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ไม่ใช่ผลรวมของผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล และไม่ใช่ว่าผลประโยชน์ของกลุ่มคน การระบุผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้ได้

๑) ทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

๒) ทำงานในหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม

๓) ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมี หรืออาจจะมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

- ๔) ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะ มีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ประโยชน์ส่วนตนจะมีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
- ๕) หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- ๖) หลีกเลี่ยงการกระทำ/กิจกรรมส่วนตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
- ๗) หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- ๘) ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
- ๙) ไม่ใช่ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในขณะที่อยู่ในตำแหน่ง

สรุป ผลประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ผลประโยชน์ส่วนรวมขัดกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ จึงต้องไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องในแนวทาง ดังนี้

๑. การใช้ตำแหน่งไปดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองโดยตรง
๒. ใช้ตำแหน่งไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย
๓. การรับผลประโยชน์โดยตรง
๔. การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน
๕. การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว
๖. การนำข้อมูลอันเป็นความลับของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว
๗. การทำงานอีกแห่งหนึ่งที่ขัดแย้งกับแห่งเดิม
๘. ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการเปลี่ยนสถานที่ทำงาน
๙. การปิดบังความผิด

แนวทางการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. หลักนิติธรรม
๒. หลักคุณธรรม
๓. หลักความโปร่งใส
๔. หลักการมีส่วนร่วม
๕. หลักความรับผิดชอบ
๖. หลักความคุ้มค่า

ปัจจัยทางวัฒนธรรมกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ประการที่หนึ่ง ผลประโยชน์ทับซ้อน มีความซับซ้อนสูง มีหลากหลายรูปแบบทั้งรูปแบบเก่าที่มีมานานแล้วและรูปแบบใหม่ที่เพิ่งปรากฏให้เห็น

ประการที่สอง ผลประโยชน์ทับซ้อนบางรูปแบบปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด แต่บางรูปแบบมีลักษณะอำพรางซ่อนเร้น ไม่สามารถมองเห็นได้ง่าย จะต้องผ่านการวิเคราะห์หลายชั้นจึงจะเข้าใจ

ประการที่สาม ผลประโยชน์ทับซ้อนรูปแบบใหม่ หรือที่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ก็จะไม่สามารถใช้บรรทัดฐานทางสังคมที่มีอยู่ ประเมินได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องหรือไม่

ประการที่สี่ ผลประโยชน์ทับซ้อนหลาย ๆ รูปแบบไม่ผิดกฎหมาย ดังนั้น หากนำข้อกฎหมายมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมก็ไม่สามารถจับทุจริตในพฤติกรรมดังกล่าวได้

ประการที่ห้า ผลประโยชน์ทับซ้อนในหลาย ๆ รูปแบบ มีค่านิยมเชิงวัฒนธรรมรองรับความถูกต้องชอบธรรมอยู่ด้วย เช่น พฤติกรรมการบริจาคเงินเพื่อฝากลูกเข้าเรียน

วัฒนธรรมดังกล่าวนี้ เป็นต้นตอสำคัญที่สุดของปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งนอกจากจะชี้หน้าให้ผู้คนหลงผิดโดยคิดว่าถูกแล้วเมื่อเห็นคนอื่นทำผิดก็ยังมีได้ยับยั้งห้ามปราม มีหน้าซำยังสนับสนุนการกระทำความผิดของคนอื่นอีกด้วย

สรุปกล่าวคือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” เป็นพฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมการทุจริตที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตนและกระทบผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมบางประเภทบัญญัติตามกฎหมาย มีบทลงโทษชัดเจน แต่พฤติกรรมบางประเภทยังไม่ได้มีการบัญญัติข้อห้ามไว้ในกฎหมาย ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง ที่คนทุกวัยทุกระดับ ในสังคมต้องจัดการระบบการคิดให้สามารถแยกแยะได้อย่างชัดเจนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อสร้างสังคมสุจริต ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน เพื่อลดพื้นที่สีเทาที่เกิดจากการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันคามหาศาลก่อให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงที่ไม่อาจต่อประเทศชาติได้ในอนาคต ถึงเวลาที่ทุกคนต้องเริ่มต้นมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยวิธีการคิดแยกแยะประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันชัดเจน เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่ขัดต่อจริยธรรมอันดีงาม และไม่เป็ต้นเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

หลักการจัดการประโยชน์ทับซ้อน

๑. ปกป้องผลประโยชน์

เจ้าหน้าที่ต้องตัดสินใจและให้คำแนะนำภายในกฎหมายและนโยบายงานในขอบเขตหน้าที่ พิจารณาความถูกผิดไปอย่างเป็นกลาง ไม่ให้ผลประโยชน์ส่วนตน/ทัศนคติส่วนบุคคลมาแทรกแซง

๒. สนับสนุนความโปร่งใส

การเปิดโอกาสให้ตรวจสอบและความพร้อมรับผิด เช่น การเปิดความสัมพันธ์ที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ การโยกย้ายเจ้าหน้าที่จากตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำไปสู่การเปิดผลประโยชน์ทับซ้อน

๓. ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

ฝ่ายบริหารต้องสร้างระบบนโยบายเจ้าหน้าที่ที่จะต้องจัดการเรื่องส่วนตนเพื่อหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รวมทั้งผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย

๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กร

การสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่มีประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้น การสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อตรงต่อหน้าที่ เช่น การให้คำแนะนำและการฝึกอบรมต่อเจ้าหน้าที่ การมี

มาตรฐานการส่งเสริมความเชื่อตรงต่อหน้าที่ รวมไว้ในข้อกำหนดบทลงโทษที่ทำให้เจ้าหน้าที่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของตนเองที่ต้องทำตามกฎระเบียบและมาตรฐาน

๒. นโยบายและมาตรการในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการตามแผนส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งสู่การเป็น “องค์กรแห่งคุณธรรม” มีความน่าเชื่อถือ และเกิดความเชื่อมั่น รวมถึงเกิดภาพลักษณ์ที่ดี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้สานต่อประเด็นที่ได้ดำเนินการในปี ๒๕๖๒ ใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. นโยบายการส่งเสริมคุณธรรม และความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา การขยายผลโครงการ/กิจกรรม การนำนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย การสร้างความรู้ความโปร่งใสและความซื่อสัตย์สุจริตของหน่วยงาน รวมทั้ง การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในทุกสำนัก/กลุ่มงาน

๒. การส่งเสริมให้บุคลากรของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาปฏิบัติงาน โดยยึดหลักคุณธรรม มาตรฐานทางจริยธรรม วินัยข้าราชการ และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

๓. การส่งเสริมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้การปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา มีมาตรฐาน มีความโปร่งใส ต่อต้านการทุจริต และเป็นที่ยอมรับ ประกอบด้วย ๒ มาตรการ

๓.๑ กำหนดมาตรการ กลไก และสนับสนุนช่องทางให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้มีการกำหนดแนวทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน โดยบูรณาการช่องทางการเผยแพร่ผ่านข้อมูลข่าวสารทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งบุคลากรภายในและบุคคลภายนอกหน่วยงานได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๓.๒ เสริมสร้างมาตรการ กลไก หรือการวางระบบในการป้องกันการทุจริตในองค์กร โดยให้มีการกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริตในหน่วยงาน และเผยแพร่แนวทางป้องกันการทุจริตให้ทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานและบุคลากรภายนอกได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๓. กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ การสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้กำหนดไว้ในมาตราที่

๖ ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ๖ ประการ คือ ๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ๓) มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกิดความจำเป็น ๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ๖) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๓.๒ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๖ วรรคสาม กำหนดให้ “รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว” ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำประมวลจริยธรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีมาตรฐานเดียวกัน ควรมี “กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรมใช้เป็นหลักในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระบวนการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม” จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๓ หมวด ๑ บทเฉพาะกาล รวม ๒๒ มาตรา มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ประกาศฯ เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒) จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒) มี **สภาพการใช้บังคับ (มาตรา ๓)** โดยเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างหรือ ผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ ในสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในฝ่ายบริหารแต่ไม่หมายความรวมถึง หน่วยงานธุรการของรัฐสภา องค์การอิสระ ศาล และองค์กรอัยการ การนำพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาใช้ในการศึกษา แม้ว่าจะไม่มีสภาพการบังคับใช้ในหน่วยงานรัฐสภา แต่แนวทางที่เกี่ยวข้องกับประมวลจริยธรรม สามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการจัดทำมาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น **มาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (มาตรา ๕)** คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย

- ๑) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๒) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่
- ๓) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
- ๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ
- ๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- ๖) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ
- ๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

มาตรฐานทางจริยธรรมทั้ง ๗ ข้อนี้ ให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับสภาพ

คุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือ สำหรับการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ การปฏิบัติ ที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ตลอดจนการดำรงตนในการทำความดีและละเว้นความชั่ว

๓.๓ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ แยกแยะบทบาท หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาลปรับวัฒนธรรม การทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับ มาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วน ร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วน ในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธ ไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่ จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อ ต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

๓.๔ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

๓.๔.๑ ประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม การปลูกฝังค่านิยมและ วัฒนธรรมเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยต้องสร้าง การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยใช้กลไกทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน วัด ชุมชน และสื่อ ในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม การยึดมั่นในสถาบันหลัก ความรักชาติและความภาคภูมิใจในความเป็นชาติ และส่งเสริมให้ คนไทยมีจิตสาธารณะ จิตอาสา รวมทั้งจิตสำนึกร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สภาพแวดล้อม

๓.๔.๒ ประเด็นการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ เป้าหมายสำคัญ ของยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ คือ ภาครัฐมีความ โปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวมของบุคลากรภาครัฐให้เกิดขึ้น รวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วน ตื่นตัว ละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ มีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริต พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนประชาชนและภาคีต่างๆ มีส่วนร่วมใน การสอดส่อง เฝ้าระวัง ให้ข้อมูลแจ้งเบาะแสการทุจริต และตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงาน

ภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ แผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ

๓.๕ แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔)

ได้กำหนดความหมายและระดับขององค์กรคุณธรรมไว้ ดังนี้

องค์กรคุณธรรม คือ องค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้นำและสมาชิกขององค์กรแสดง เจตนาธรรมและมุ่งมั่นดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรและเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างสังคม คุณธรรม โดยมีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักคุณธรรม ธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ส่งเสริม สนับสนุน ให้สมาชิกในองค์กรยึดมั่นคุณธรรมเป็นรากฐานในการดำเนินการและ ปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมรณรงค์ส่งเสริมคุณธรรมให้ประชาชน ชุมชน และเครือข่ายขององค์กร คุณธรรม

ระดับขององค์กรคุณธรรม แบ่งเป็น ๓ ระดับ

ระดับที่หนึ่ง องค์กรส่งเสริมคุณธรรม คือ องค์กรที่แสดงเจตนาธรรม จะพัฒนา เป็นองค์กรคุณธรรม โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม มีแผนการดำเนินการพัฒนา องค์กรคุณธรรม มีการจัดกลไกผู้รับผิดชอบ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ซึ่งผลการดำเนินงาน อาจเกิดขึ้นบางส่วน แต่ผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของคนหรือปัญหาเชิงพฤติกรรมของคนหรือ ปัญหาเชิงคุณธรรมที่ลดลงอาจยังเห็นผลไม่ชัดเจน

ระดับที่ ๒ องค์กรคุณธรรม คือ องค์กรส่งเสริมคุณธรรมที่มีกระบวนการพัฒนา องค์กรที่ได้มาตรฐานขององค์กรส่งเสริมคุณธรรมและมีการจัดระบบภายในองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนา องค์กรคุณธรรมและมีการบริหารจัดการให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของคนในองค์กร และส่งผลกระทบให้การทำดีเพิ่มขึ้น ปัญหาเชิงคุณธรรม ลดลง และมีแนวโน้มจะเกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เกิดความยั่งยืนได้

ระดับที่ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ คือ องค์กรคุณธรรมที่ดำเนินการประสบ ผลสำเร็จ ทั้งในกระบวนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรม คนมี ความสุข องค์กรมีคุณภาพและคุณธรรมเชิงประจักษ์ มีองค์ความรู้สามารถกำหนดและเป็นแหล่ง เรียนรู้ให้กับองค์กรต่าง ๆ ได้

๓.๖ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนและผลักดันการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ข้าราชการรัฐสภา ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗)

คณะกรรมการจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา ได้จัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนและ ผลักดันการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗ และยุทธศาสตร์ การผลักดันการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗ ขึ้น เพื่อดำเนินการส่งเสริมให้ข้าราชการรัฐสภาปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา และเพื่อ ขับเคลื่อนและผลักดันให้ข้าราชการรัฐสภามีพฤติกรรม หรือปฏิบัติได้ตามประมวลจริยธรรม ข้าราชการรัฐสภา และการใช้กลไกการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม ซึ่งมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

เสริมสร้างบุคลากรที่ยึดมั่นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา

พันธกิจ

- ๑) พัฒนาแนวทางในการขับเคลื่อนประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภาอย่างเป็นระบบ
- ๒) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา
- ๓) สร้างความร่วมมือและเครือข่ายที่เข้มแข็งในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
- ๔) ส่งเสริมผู้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภาให้เป็นผู้นำต้นแบบด้าน

คุณธรรมจริยธรรม

ยุทธศาสตร์

- ๑) วางระบบการขับเคลื่อนประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา
- ๒) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา
- ๓) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

ข้าราชการรัฐสภา

- ๔) ส่งเสริมผู้นำและองค์กรต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม

ผู้จัดทำในฐานะเป็นที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ จะร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผล โดยเป็นแบบอย่างอย่างที่ดี และปฏิบัติประมวลจริยธรรมพร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะ ความก้าวหน้าจากการศึกษาในครั้งนี้ นำเสนอและรายงานต่อคณะกรรมการจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา ตลอดจนยินดีที่จะเป็นเครือข่ายการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภาต่อไป

๓.๗ แผนส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

สืบเนื่องจาก ก.ร. ได้เห็นชอบให้มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยคณะกรรมการพิจารณา กำหนดกรอบตัวชี้วัดฯ ได้กำหนดให้มีโครงการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละความสำเร็จของการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยคณะทำงานจัดทำนโยบายและมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เพื่อให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นองค์กรคุณธรรมตามแผนแม่บทคุณธรรมแห่งชาติ และเสริมสร้างให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตน โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม วินัยข้าราชการ รวมทั้ง รักษามาตรฐานการเป็นหน่วยงานที่มีความโปร่งใส และมีผลการประเมินฯ ไม่น้อยกว่าระดับดีมาก ซึ่งการจัดทำผลงานนี้จะสนับสนุนผลสำเร็จตามมาตรการของแผนงาน ประกอบด้วย (๑) มาตรการที่ ๑ การขับเคลื่อนส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส รวมถึงค่านิยม นำไปสู่องค์กรคุณธรรม (๒) มาตรการที่ ๒ การส่งเสริมให้บุคลากรของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาปฏิบัติงาน โดยยึดหลักคุณธรรม มาตรฐานทางจริยธรรม วินัยข้าราชการ รวมทั้งความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา (๓) มาตรการที่ ๓ การขับเคลื่อนการสร้าง ความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐตามแนวทางของสำนักงาน ป.ป.ช.

๓.๘ แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ ให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ซึ่งเป็นเกณฑ์การประเมินผลที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐยกระดับการดำเนินงานให้โปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ได้มีการประเมินในด้านการต่อต้านการทุจริตในองค์กรเกี่ยวกับการดำเนินงาน โดยให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตประจำปี ประกอบกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นความสำคัญของการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใสฯ เพื่อให้เป็นไปตามประกาศรัฐสภา หรือประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) เรื่องนโยบายความโปร่งใส และแผนการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่ ก.ร. ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

บทที่ ๓ วิธีการศึกษา

๑. วิธีการศึกษา

วิธีการสำรวจเอกสาร (Document Research) โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ประเด็นการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒. ขอบเขตการดำเนินงาน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เอกสารนี้จะนำเสนอเนื้อหากฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ประเด็นการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบเท่านั้น

ขอบเขตด้านเวลา

เอกสารนี้เป็นการศึกษา รวบรวมข้อมูล และจัดทำระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๓

๓. ขั้นตอนการดำเนินการ

๓.๑ ศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ประเด็นการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ

๓.๒ กำหนดขอบเขตของเนื้อหาการนำเสนอ

๓.๓ นำเสนอหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบประเด็นที่ศึกษาและแผนการดำเนินการ

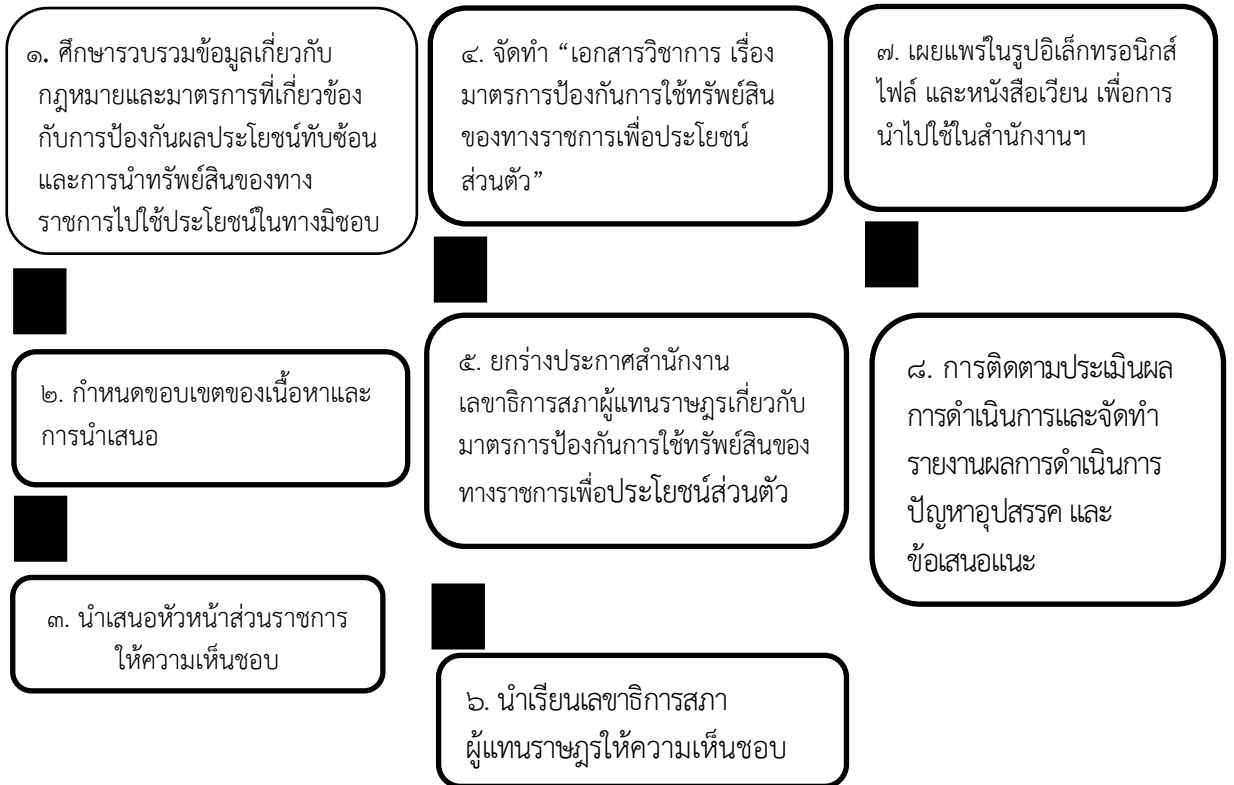
๓.๔ จัดทำ “เอกสารวิชาการ เรื่อง มาตรการป้องกันการนำทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว” นำเรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบ

๓.๕ ยกร่างประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการนำทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว นำเสนอเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อประกาศใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๓.๖ นำเรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบ

๓.๗ เผยแพร่เอกสารวิชาการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์เพื่อให้ข้าราชการและผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม (full text) ได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ต

๓.๘ จัดทำรายงานสรุปการนำข้อมูลจาก เอกสารวิชาการ เรื่อง มาตรการป้องกันการนำทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

แผนภาพที่ ๓ ขั้นตอนในการจัดทำ “เอกสารวิชาการ เรื่อง มาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว”

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ – เดือน กันยายน ๒๕๖๓

๕. ผลผลิต/ผลลัพธ์

๕.๑ ผลผลิต

๕.๑.๑ เอกสารวิชาการ เรื่อง มาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

๕.๑.๒ ร่างประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

๕.๒ ผลลัพธ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีแนวทางการดำเนินการของข้าราชการให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ

๖. ตัวชี้วัด

๖.๑ เอกสารวิชาการ เรื่อง มาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว จำนวน ๑ ฉบับ

๖.๒ ร่างประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว จำนวน ๑ ฉบับ

บทที่ ๔

มาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

มาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในแผนส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน และการรับสินบนของเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ และดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามประกาศรัฐสภา หรือประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) และกรอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา อีกทั้งเผยแพร่ ชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และการป้องกันการรับสินบนให้บุคลากรทราบ

โดยคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสเพื่อเป็นมาตรฐานและเป็นแนวทางปฏิบัติของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา รวมทั้งเป็นค่านิยมร่วมสำหรับองค์กรและบุคลากรทุกคนยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติควบคู่กับกฎ ข้อบังคับอื่น ๆ อย่างทั่วถึง จึงได้มีการประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา มี ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านนโยบาย ผู้บริหาร และความพยายาม ริเริ่มของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในการสร้างความโปร่งใส โดยมีแนวปฏิบัติ

(๑) มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับความโปร่งใส

(๒) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเรื่องความโปร่งใสในส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

(๓) ความพยายาม ริเริ่มของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในการสร้างความโปร่งใส

๒. ด้านความเปิดเผย การมีระบบตรวจสอบภายในส่วนราชการสังกัดรัฐสภาและการมีส่วนร่วม โดยมีแนวปฏิบัติ

(๑) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

(๒) การมีมาตรฐานการให้บริการประชาชนและประกาศให้ทราบ

(๓) การมีระบบตรวจสอบภายในที่ดำเนินการตรวจสอบมากกว่าเรื่องการเงิน

และบัญชี

(๔) การเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานและผลการประเมินตนเองต่อสาธารณะ

(๕) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติราชการ

๓. ด้านการใช้ดุลยพินิจ โดยมีแนวปฏิบัติ
  - (๑) การลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
  - (๒) การใช้ดุลยพินิจในการบริหารทรัพยากรบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล
  - (๓) การมีระบบบริหารความเสี่ยงด้านความโปร่งใส
๔. ด้านการมีระบบกลไกจัดการรับเรื่องร้องเรียน โดยมีแนวปฏิบัติ
  - (๑) การมีหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียน
  - (๒) การมีช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนที่หลากหลาย
  - (๓) การมีระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ

คณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวได้กำหนดแผนส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อประกอบการดำเนินการตามตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละความสำเร็จของการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา และตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ในการขับเคลื่อนและเสริมสร้างมาตรการกลไกหรือวางระบบในการป้องกันการทุจริตในองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการนำไปใช้เป็นแนวทางป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบภายในสำนักงานฯ อาทิ การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และการป้องกันการรับสินบนของเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือ ส่งผลที่ดีต่อภาพลักษณ์ของสำนักงานฯ

สำหรับมาตรการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบของสำนักงานฯ มุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริต โดยจัดทำในรูปแบบ การรายงานผลประโยชน์ทับซ้อน ดำเนินการโดยให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ให้คำรับรองในแบบรายงานผลประโยชน์ทับซ้อน ดำเนินการโดยให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ให้คำรับรองในแบบรายงานผลประโยชน์ทับซ้อนเสนอผ่านผู้อำนวยการสำนักการคลังและงบประมาณ และการรายงานการรับสินบนของเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ ดำเนินการผ่านทางเว็บไซต์ (URL <http://goo.gl/forms/AmfeWNwROPTuAVA3> มีการสรุปข้อมูลรายงานผลการดำเนินการป้องกันการทุจริตผลประโยชน์ทับซ้อนและการรับสินบนประจำทุกเดือน เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อทราบ และเผยแพร่ผ่านระบบเว็บไซต์

รายงานสรุปผลการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน และการรับสินบนของเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามแผนส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะยังไม่มีสถานการณ์หรือการกระทำที่มีผลประโยชน์ส่วนตน/พวกพ้องเข้ามาเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และไม่มีกรรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น เพื่อให้กระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้จ่ายเงินบนต้องการ ทั้งนี้ จากข้อสังเกตจากการศึกษารายงานผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แม้ไม่พบการดำเนินงานที่ผิดปกติของคณะกรรมการตรวจรับ

พัสดุ คณะกรรมการประกวดราคาต่าง ๆ แต่ในขอบเขตของการศึกษา โดยเฉพาะการนำทรัพย์สินของราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวยังไม่เคยมีการยกขึ้นมาเป็นมาตรการในสำนักงานฯ ซึ่งส่วนหนึ่ง อาจมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือไม่สำคัญเทียบเท่าผลประโยชน์ทับซ้อนในเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่ หรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์อื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่ประเด็นนั้นเป็นเรื่องที่อยู่อาจเกิดขึ้นได้ในหน่วยย่อยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เช่น การนำวัสดุอุปกรณ์ของทางราชการไปใช้ที่บ้าน การนำน้ำประปาหลวงมาใช้ล้างรถยนต์ส่วนตัว การรับของขวัญจากผู้มาติดต่อราชการ การใช้โทรศัพท์หลวงติดต่อเรื่องส่วนตัว เป็นต้น

ดังนั้น ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมกับส่วนบุคคล ตลอดจนการคิดระบบแก้ผลประโยชน์ขัดกันการสร้างค่านิยมร่วมขององค์กรให้ค้ำถึงมาตรการต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญและต้องเร่งดำเนินการ ซึ่งจะได้นำเสนอในบทต่อไป

บทที่ ๕

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนรวมกับส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission) เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะเกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคล และผลประโยชน์ส่วนรวม รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง และความรุนแรงของผลกระทบเพื่อจัดลำดับความเสี่ยง และออกแบบแนวทางการจัดการความเสี่ยงต่อไป

การวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑. กำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง

การกำหนดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นระหว่างผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น

๑.๑ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

๑.๒ การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ

๑.๓ พฤติกรรมที่ขัดกับมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรม เช่น การเบียดบังเวลา

ราชการ

๑.๔ การจัดซื้อจัดจ้าง

๑.๕ การจัดสัมมนา การอบรม เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง จำนวนบุคลากร วิทยากร

เป็นต้น

๒. ประเมินความเสี่ยงในประเด็นต่าง ๆ ตามตารางคะแนน โดยกำหนดระดับที่เหมาะสมกับประเด็นความเสี่ยงนั้น ๕ ระดับ เพื่อทราบความรุนแรงและความสำคัญโดยพิจารณาจาก

๒.๑ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงมีโอกาที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด

๒.๒ ผลกระทบของความเสี่ยง หากเหตุการณ์นั้น จะก่อให้เกิดความเสียหายใน

ระดับใด

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

ตารางที่ ๑ เกณฑ์กำหนดระดับโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดความเสี่ยง

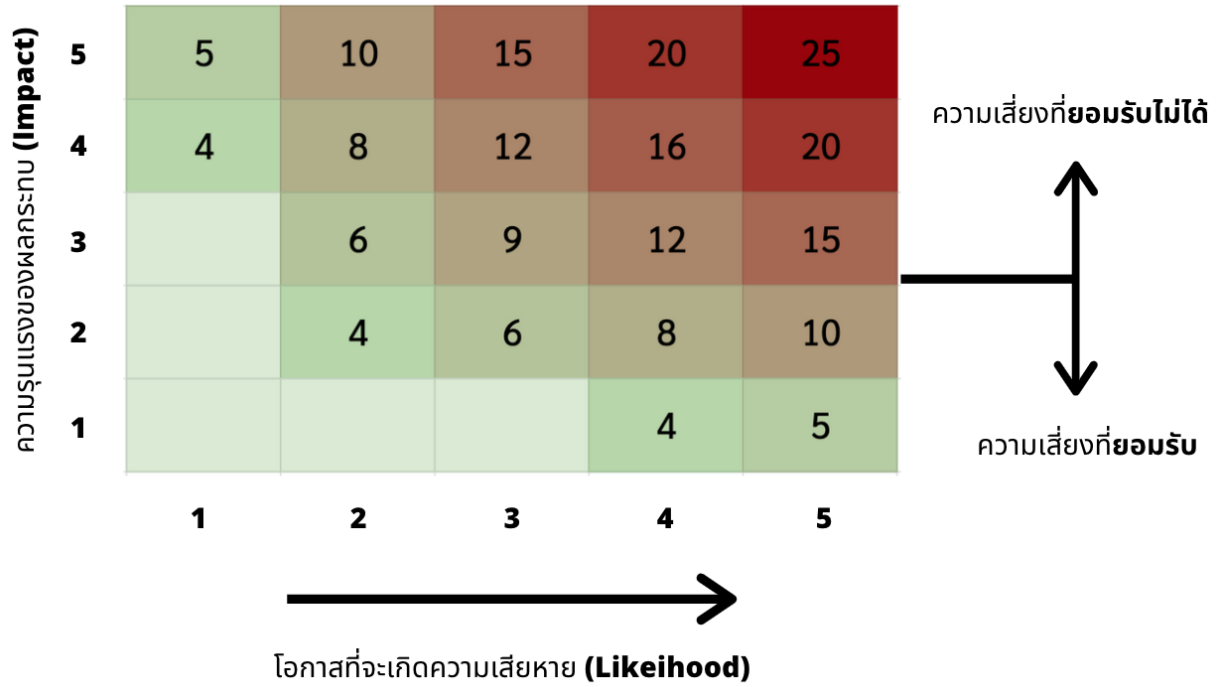
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ ๒ เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบต่อด้านการดำเนินงาน

๓. การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) ซึ่งจะบ่งบอกถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส X ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้
ระดับความเสี่ยง คือ โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ X ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ (Likelihood)

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	 สีแดง
สูงมาก (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	 สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	 สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	 สีเขียว

ตารางที่ ๓ การแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน

แผนภาพที่ ๔ แผนภูมิความเสี่ยง

บทที่ ๖

แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

ระบบการแก้ไข “ผลประโยชน์ทับซ้อน” มีแนวคิดที่สำคัญ คือ

ระบบฐานคิด ฐานสิบ (Analog)

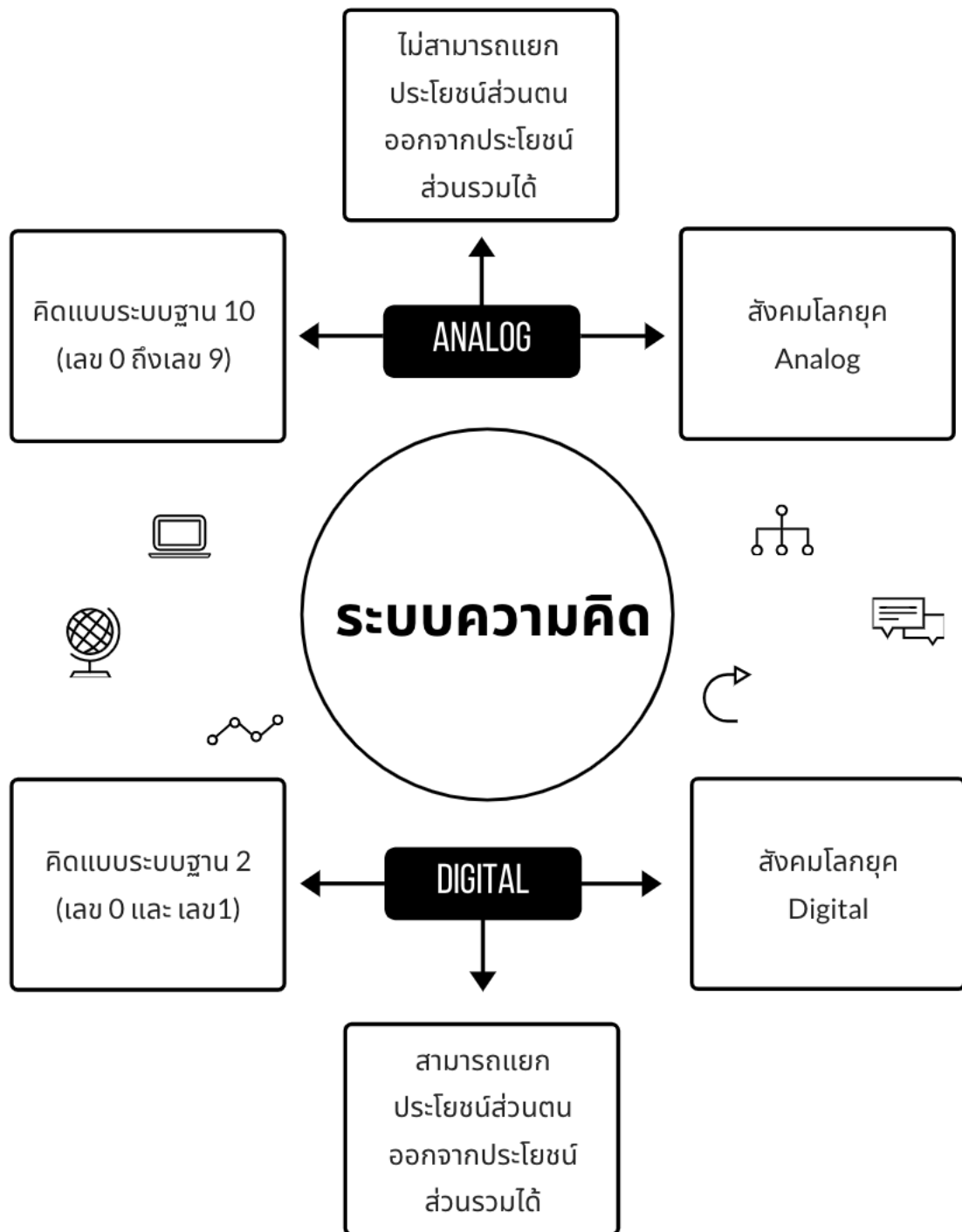
ระบบคิด ฐานสิบ (Analog) และระบบคิดฐานสอง Digital เมื่อนำเลขฐาน “ฐานสิบ (Analog) และระบบคิดฐานสอง (Digital)” มาปรับใช้เป็นแนวคิดระบบฐานคิด ฐานสิบ (Analog) เป็นระบบคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวเลขหลายตัวและอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้หลายทาง เกิดความคิดที่หลากหลายซับซ้อน หากนำมาเปรียบเทียบกับการทำงานของผู้บริหาร จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคิดเยอะ ต้องใช้ดุลยพินิจเยอะ อาจจะนำประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันได้แยกประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันไม่ได้

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสิบ (Analog) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีระบบการคิดที่ยังแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันไม่ได้ นำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออกว่าสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตนสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม นำบุคลากรหรือทรัพย์สินของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม จะยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

ระบบ ฐานสอง (Digital)

ระบบคิดฐานสอง เป็นระบบคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถเลือกได้เพียง ๒ ทางเท่านั้น คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) อาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้เพียง ๒ ทาง เช่น ใช่ กับ ไม่ใช่, เท็จ กับ จริง, ทำได้ กับ ไม่ได้, ประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น จึงเหมาะกับการนำมาเปรียบเทียบกับการทำงานของผู้บริหารที่รัฐที่ต้องสามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันอย่างเด็ดขาด และไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

“การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสอง” (Digital) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบคิดที่สามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกัน แยกออกอย่างชัดเจนว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้สิ่งไหนทำไม่ได้ สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวมไม่นำมาปะปนกัน ไม่นำบุคลากรหรือทรัพย์สินของทางราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมหรือของหน่วยงานเหนือกว่าประโยชน์ของส่วนตน เครือญาติ และพวกพ้อง ไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

แผนภาพที่ ๕ แสดงระบบฐานคิดเพื่อป้องกันและแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน

ดังนี้

จากระบบฐานคิดดังกล่าว นำมาจัดทำเป็นแนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การระบุรูปแบบผลประโยชน์ทับซ้อนที่มักเกิดขึ้นในองค์กร/หน่วยงาน

- ระบุว่าการทำงานมีจุดใดบ้างที่เสี่ยงต่อผลประโยชน์ทับซ้อน
- องค์กร/หน่วยงาน ต้องรู้ว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริงและที่เห็น
- ให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้ระบุจุดเสี่ยงได้ครอบคลุมและทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมมือกับนโยบาย

๒. พัฒนานโยบายที่เหมาะสม กำหนดกลยุทธ์เพื่อแก้ปัญหา

องค์ประกอบในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน คือ ความตระหนักของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ รวมถึงความรับผิดชอบของแต่ละคน ดังนั้น กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการ

- ต้องแยกชัดเจนระหว่างความรับผิดชอบขององค์กรและความรับผิดชอบของสมาชิกองค์กรและยังต้องทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สามารถรู้ว่า “เมื่อใดมีผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นในรูปแบบใด”

- เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนและบันทึกกลยุทธ์ต่าง ๆ
- ติดตามประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ใช้

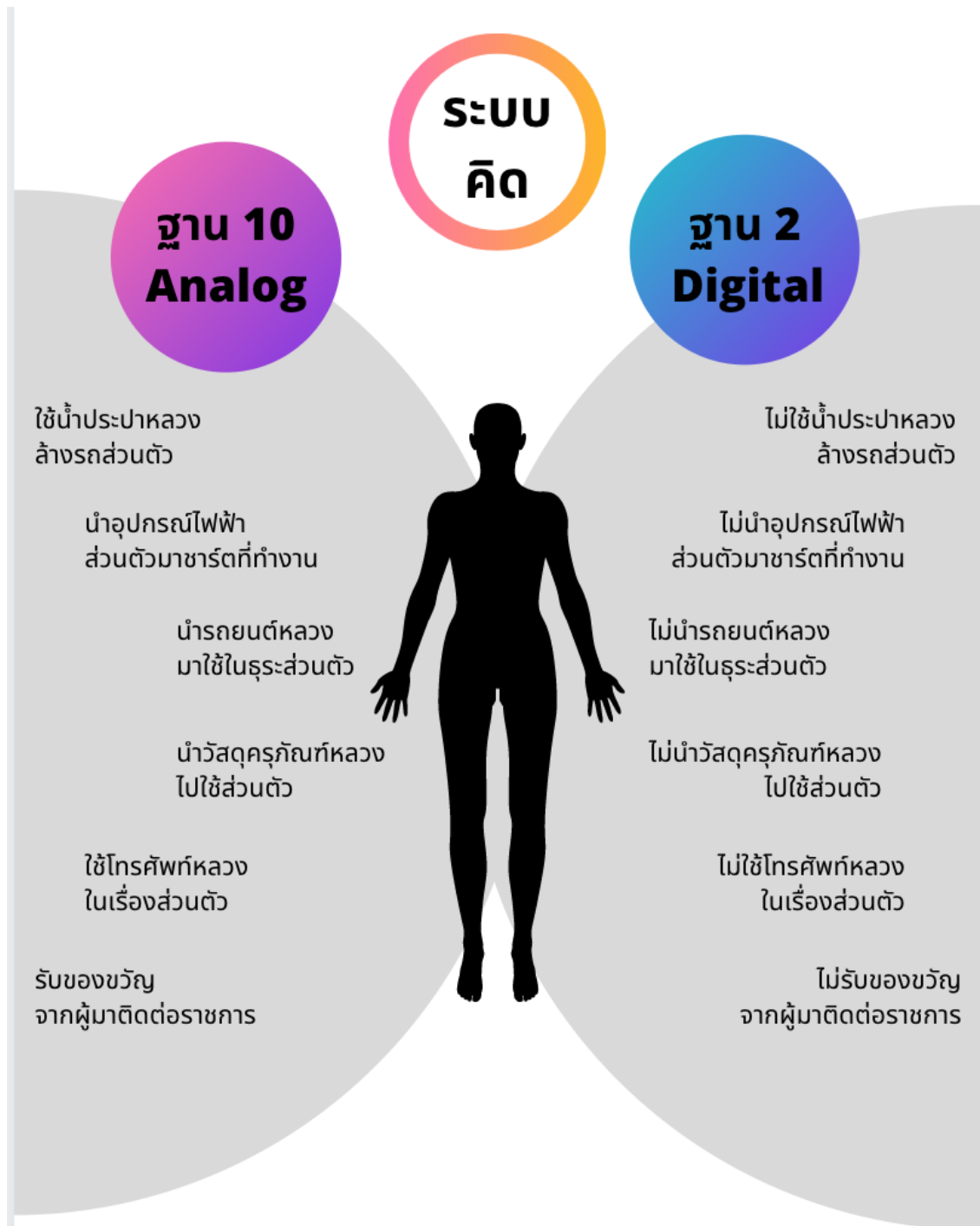
๓. ให้ความรู้แก่ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โดยสอบถามข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการ ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานที่มีการพัฒนาไปตามระยะเวลา นอกจากนี้ ยังควรมีการเรียนรู้จากองค์กรอื่น ๆ เพื่อเป็นการสื่อสารองค์กร มีความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน โดยสนับสนุนการพัฒนาทักษะและการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ การเปิดเผยและรายงานข้อสงสัยเกี่ยวกับการประพฤติมิชอบ และการบริหารที่บกพร่อง ออกต่อภาครัฐ เป็นรากฐานของความเป็นธรรม

๔. สื่อสารให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนองค์กรทราบถึงความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน การทำงานกับองค์กรภายนอก องค์กรจะต้องระบุจุดเสี่ยงของผลประโยชน์ทับซ้อนก่อนและพัฒนาวีธีป้องกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้อมูลภายในหรือโอกาสใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อผลประโยชน์และต้องแจ้งแก่องค์กรภายนอกให้ทราบนโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน และผลที่ตามมาหากไม่ปฏิบัติตามนโยบาย เช่น การยกเลิกสัญญา การดำเนินการตามกฎหมาย

๕. มีการบังคับใช้กฎหมายและทบทวนนโยบายสม่ำเสมอ

- สร้างความเข้าใจว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อนใดที่เกิดขึ้นในองค์กร รวมถึงความแตกต่างของความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายของผู้มีตำแหน่งที่ต่างกัน
- ความตื่นตัวและเอาใจใส่ของผู้บริหารจะช่วยให้การแสวงหาจุดเสี่ยง และพัฒนาวีธีการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น

แผนภาพที่ ๖ ระบบฐานคิดเพื่อนำไปสู่การยกร่างประกาศมาตรการป้องกันการใช้
ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

แนวทางปฏิบัติและการกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงหรือลดความเสี่ยงจากผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. มาตรการป้องกันกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

๑.๑ ผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต้องกำหนดนโยบายการให้หรือรับของขวัญของบุคลากรในสังกัด มีการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการแยกแยะประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม โดยแสดงเจตนาธรรมในการงดให้หรือรับของขวัญโดยชัดเจน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประกาศเจตนาธรรมโดยผู้บริหารสูงสุด การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนที่มาติดต่อราชการกับสำนักงานฯ ได้ทราบเจตนาธรรมดังกล่าว อันเป็นการป้องกันความเสี่ยงอันอาจเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อน

๑.๓ ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องตระหนักและให้ความสำคัญ รวมทั้งกำกับดูแลตรวจสอบติดตาม มิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการใด ๆ ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันอาจเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. มาตรการป้องกันกรณีการใช้ทรัพย์สิน เวลาของราชการ

๒.๑ ควรจัดทำระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวทางการปฏิบัติคู่มือเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อยึดถือเป็นแนวทางการดำเนินการที่ถูกต้องและเป็นมาตรฐานความเข้าใจตรงกันเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนักรู้เพื่อปรับทัศนคติ ปรับเปลี่ยนแนวคิด สร้างฐานคิดในการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับส่วนตนให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับ

๒.๓ ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องการใช้ทรัพย์สินให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อราชการ รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดกรณีดังกล่าว ทั้งนี้ หากพบว่า ผู้ใต้บังคับบัญชามีการกระทำนี้ จะต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อราชการ

๒.๔ มาตรการป้องกันกรณีการใช้อำนาจหน้าที่ การคดโกงพินิจ

๒.๔.๑ ควรมีการจัดทำหลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติ กรณีที่เป็นประเด็นความเสี่ยงขององค์กร เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อยึดถือเป็นแบบอย่างการดำเนินงานที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานที่สร้างความเข้าใจตรงกันเป็นไปในทิศทางเดียวกันยกเว้นประกาศมาตรการป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

๒.๔.๒ การปลูกฝังค่านิยมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงการไม่มีพฤติกรรมนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ตลอดจนยกเว้นประกาศมาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัวตามที่แนบและให้มีการประกาศใช้ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๓. การใช้ประโยชน์จากเอกสารวิชาการ

ได้มีการนำเอาเอกสารทางวิชาการลงในระบบฐานข้อมูลอินทราเน็ตของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการนำร่องการใช้ประโยชน์จากกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสำนักงานฯ เช่น การใช้ในการเข้าเยี่ยมชมการวะเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มีเยาวชนประชาธิปไตยมอบสิ่งของเพื่อแสดงมุทิตาจิตแก่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นประเพณีนิยมในวาระการเกษียณอายุราชการ โดยผู้รับผิดชอบกิจกรรมได้นำเอานโยบาย และมาตรการตามเอกสารวิชาการไปใช้ โดยกำหนดให้สิ่งของที่มอบมีมูลค่าไม่เกินตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน และหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ที่ยึดมั่นในเจตจำนงและแสดงต่อสาธารณชนให้เป็นที่ประจักษ์

สำหรับในการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จะได้ขยายผลไปสู่โครงการกิจกรรม และกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเป็นการเสริมสร้างค่านิยม ให้เกิดการประหยัด มิให้มีการเบียดเบียนข้าราชการโดยไม่จำเป็นและสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากการแข่งขันกันให้ของขวัญในราคาแพง ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพฤติมิชอบอื่น ๆ ในวงราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

.....

ภาคผนวก

ประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง มาตรการป้องกันการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

.....

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้กำหนดนโยบายต่อต้านพฤติกรรมอันเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และแผนส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมีแนวนโยบาย ดังนี้

๑. ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านพฤติกรรมอันเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องดูแล รักษา และใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ่มค่า และไม่เบียดบังทรัพย์สินใด ๆ ของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนและผู้อื่น

๓. ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ ที่มีขอบด้วยกฎหมายให้แก่ตนเองและผู้อื่น และไม่กระทำการใดอันเป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ของทางราชการ

๔. ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องไม่ใช้เวลาราชการปฏิบัติงานอื่นที่มีใช่งานราชการ

๕. ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องไม่ใช่ข้อมูลลับของทางราชการ หรือข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการไปเพื่อการอื่นอันมิใช่การปฏิบัติหน้าที่ราชการ

การดำเนินการใด ๆ ตามนโยบายนี้ให้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ตลอดจนแนวทางปฏิบัติอื่นใดที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เห็นสมควรกำหนดในภายหลัง เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายนี้

จึงประกาศมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่

กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายสรศักดิ์ เพียรเวช)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บรรณานุกรม

คณะทำงานจัดทำนโยบายและมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา, แผนส่งเสริม
สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓, ๒๕๖๓.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต, คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี, ๒๕๖๑.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตสำนักงานเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓, ๒๕๖๓.

สำนักงานศาลปกครอง, มาตรการป้องกันและแนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน, ๒๕๖๐.